

**17. ročník vědomostní soutěže
„Za poznáním Českosaského Švýcarska“**

Nationalpark Sächsische Schweiz

Téma: VODY ČESKOSASKÉHO ŠVÝCARSKA

Soutěžní otázky:

VODA A ČESKOSASKÉ ŠVÝCARSKO

1. Když se řekne Českosaské Švýcarsko, každý si v první řadě vybaví Pravčickou bránu a Bastei, v té druhé mu na mysl přijdou všudypřítomné pískovcové skály a ve třetí si vzpomene na říčky a řeky, které Českosaským územím protékají a dávají charakteristickou tvář zdejším hluboce zaříznutým chladným roklím. Jen jedna říčka však protéká oběma národními parky a chvíli dokonce tvoří státní hranici mezi Českou republikou a Německem. Tato říčka má český i německý název. O kterou z uvedených říček se jedná?

- a) Labe (Elbe)
- b) Křinice (Kirnitzsch)
- c) Kamenice (Kamnitz)

2. Pokud jste někdy navštívili Českosaské Švýcarsko, či jste o něm jen slyšeli, jistě jste zaregistrovali plavbu na pramicích po místních říčkách v hluboce zaříznutých soutěskách. V Saském Švýcarsku můžete plout na říčce Křinici v Křinickém údolí. V Českém Švýcarsku najdete podobnou turistickou atrakci na řece Kamenici nedaleko obce Hřensko. Víte, jak se jmenují soutěsky na řece Kamenice, kde se provozuje plavba na pramicích pro turisty?

- a) Edmundova a Divoká soutěska
- b) Františkova a Knížecí soutěska
- c) Ferdinandova a Horní soutěska

VODA, LIDÉ A ŽIVOT V ČESKOSASKÉM ŠVÝCARSKU

3. Vody říček a řek Českosaského Švýcarska sloužily lidem nejenom jako zdroj vody, ale také jako zdroj energie k pohybu různých strojů. Jednou z důležitých staveb, které se u nás neobešly bez vodní energie, byly mlýny na obilí. Jeden takový mlýn, postavili lidé v Českém Švýcarsku již v první polovině 16. století. Tento mlýn stojí dodnes, i když už jen jako torzo budovy bez střechy. Víme, že znáte jméno tohoto mlýna. Ostatně kdo by neznal Dolský mlýn! Nás však potěší, budete-li vědět, u které říčky se Dolský mlýn nachází?

- a) Křinice
- b) Kamenice
- c) Suchá Bělá

4. V minulých stoletích byly řeky Křinice a Kamenice využívány jako dopravní tepny. Nedopravovali se po nich lidé, ale také materiál. Věděli byste, jaký materiál lidé po těchto říčkách plavili?

- a) borůvky, kterých v místních lesích roste velké množství (borůvky byly dopravovány po proudu říček do oblastí, kde borůvky nerostou)
- b) sudy s pivem (české pivo bylo velmi chutné a po vodě se dopravovalo do níže položených německých měst)
- c) dřevo (používalo se jako palivové dřevo např. v Drážďanech nebo ve známe porcelánce v Míšni)

SUCHO A ČESKOSASKÉ ŠVÝCARSKO

5. Vysoko na osluněných vrcholcích pískovcových skal panují drsné podmínky. V létě, kdy má sluníčko největší sílu, vystoupá zde teplota i na více než 50°C. Celá oblast pak připomíná suchou a vyprahlou poušť. Roste tu jen pár druhů rostlin, které se suchu a místním životním podmínkám přizpůsobily. Jednou z takových rostlin je borovice lesní. Její pokroucené kmeny houževnatě vzdorují nástrahám přírody a dokreslují divokou romantiku nepřístupných skalních říms a věží. Víte, jaké přizpůsobení umožňuje borovici přežít na takových nehostinných místech?

- a) borovice lesní má velmi hluboké kořeny, kterými si „dosáhne“ pro vodu ukrytou i v hloubce několika metrů
- b) borovice lesní má na kořenech hluboko v zemi speciální kulovité hlízy, které slouží jako zásobárna vody pro nepříznivé období
- c) borovice lesní má na kmeni a na větších větvích tisíce miniaturních otvůrků, kterými získává vodu z mlhy a mraků, což jí umožňuje přežít i největší sucha

6. Dlouhotrvající sucha, nedostatek vody, na troud vyprahlá zem a nezodpovědný návštěvník – to bývá občas velmi nepříjemná kombinace, která správcům lesů přináší nejednu bezesnou noc. Dokázali byste určit, které nebezpečí hrozí Českosaskému Švýcarsku, pokud byste dali dohromady výše uvedené skutečnosti a za ně dali znaménko „rovná se“?

- a) povodeň
- b) řícení skal
- c) požár

VODU MÁM RÁD, ALE JEN OBČAS

7. Okolí vodních toků v bukovém či smíšeném lese obývá jeden zvláštní tvor. Jeho černé tělo se žlutými skvrnami vás ihned upoutá. Svým zbarvením říká všem kolem sebe: „Pozor, jsem jedovatý!“. Tento téměř 18cm dlouhý tvor se živí drobným hmyzem a dešťovkami. Spatřit ho můžete hlavně v noci či za teplého a deštivého dne. Vodu ke svému životu potřebuje, ale jen občas. Do vody totiž „klade“ své larvy, které se ve vodě vyvíjejí a bez vody by zahynuly. Po přeměně (metamorfóze) z larvy na dospělce již o vodu tolik nestojí, ale stále má rád vlhké prostředí. O kterém tvorovi je tento odstavec?

- a) mlok skvrnitý
- b) užovka obojková
- c) čolek horský

ŽIVOT U VODY

8. Létaující drahokam. Tak by se mohl jmenovat pták, kterého lze vzácně spatřit při tiché procházce podél říček Českosaského Švýcarska. Loví zde drobné rybky, za kterými se vrhá střemhlavým letem přímo do vody. Létá velmi rychle podél vodních toků a tak se vám jej nejspíše podaří spatřit pouze na pár vteřin. Bude-li mít ale vámi pozorovaný ptáček kovově modré zbarvení křídel a hlavy a oranžovou náprsenku, můžete si být jisti, že jste spatřili „létaující drahokam“ mezi zdejšími ptačími druhy. O kterém zvířeti byla řeč?

- a) ledňáček říční
- b) skorec vodní
- c) kormorán velký

9. Ve vodních tocích Českosaského Švýcarska, např. v Křinici nebo Kamenici se vyskytuje mnoho podivuhodných živočichů. Při troše štěstí zde můžete zahlédnout i zvláštního tvora, kterého byste na první pohled považovali za malého úhoře. Pozornost vzbuzují především jeho kruhovitě svalnaté pysky s rohovitými zoubky, kterými se přisává na těla ryb, jejichž krev saje. Je to velmi starobylý obratlovec a jeho předci se na naší planetě objevili již dávno před prvními rybami. Víte, jak se tento živočich jmenuje?

- a) mihule potoční
- b) kopinotec plžovitý
- c) jeseter malý

10. Losos obecný - dnes asi nejznámější ryba, vyskytující se na území Českosaského Švýcarska. V minulosti losos kvůli znečištění řek, nadměrnému lovu, budování přehrad a dalších vodních staveb z našich řek vymizel. Nyní se k nám tato ryba za pomoci člověka pomalu vrací (více najdete na www.navratlososu.cz). Na lososech však není zajímavá jen jejich pohnutá historie, ale také jejich životní cyklus. Losos se totiž líhne z jiker ve sladkých vodách na horních tocích řek. Zde žije přibližně dva roky a pak se vydává na pouť do moří a oceánů, ve kterých prožije většinu života. Do svého rodiště se nakrátko vrací po dosažení pohlavní dospělosti, aby se zde pářil a přivedl na svět novou generaci lososů. Víte, které moře spatří lososi, narození ve vodách říčky Kamenice, jako první?

- a) Severní moře
- b) Černé moře
- c) Baltské moře

Pokyny pro soutěžící:

- Soutěží se ve čtyřech věkových kategoriích, v každé kategorii losujeme ze správných odpovědí tři výherce
- Ze tří nabízených odpovědí u každé otázky vyberte vždy jen jednu správnou možnost
- Řešení zašlete na adresu: Správa NP České Švýcarsko, Pražská 52, 407 46 Krásná Lípa nebo e-mailem: j.juda@npcs.cz nebo můžete odpovědět na otázky pomocí webového formuláře na www.npcs.cz/vedomostnisoutez
- Nezapomeňte uvést své jméno, věk a adresu bydliště
- Obálku nebo e-mail označte viditelně heslem **VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ**
- Další informace na www.npcs.cz/vedomostnisoutez nebo na j.juda@npcs.cz a 737 276 863
- **UZÁVĚRKA SOUTĚŽE JE 30. KVĚTNA 2017**

Pokud budeš chtít, můžeš použít tento odpovědní kupón.

**17. Ročník vědomostní soutěže „Za poznáním Českosaského Švýcarska“
téma: VODY ČESKOSASKÉHO ŠVÝCARSKA**

1	A B C
2	A B C
3	A B C
4	A B C
5	A B C
6	A B C
7	A B C
8	A B C
9	A B C
10	A B C

Jméno

Věk

Adresa

.....

e-mail:

Telefon